

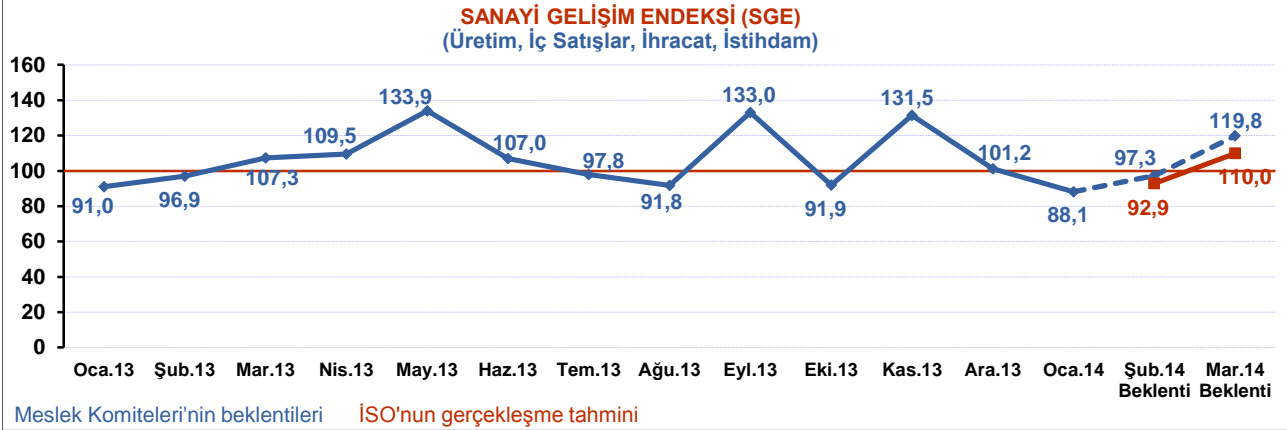

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

MESLEK KOMİTELERİ
DURUM TESPİT ANKETİ
SONUÇLARI
Şubat 2014

Araştırma Şubesi

SANAYİ GELİŞİM ENDEKSİ

İstanbul Sanayi Odası Meslek Komiteleri Sanayi Gelişim Endeksi (SGE), ülkemiz sanayi sektörünün genel eğilimi ile örtüşen ve İstanbul Sanayi Odası tarafından ölçülen üretim, iç satış, ihracat ve istihdam yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması ile hesaplanan ekonomik öncü gösterge niteliği taşımaktadır. Meslek Komitelerimiz tarafından gelen aylık bildirimler ile oluşturulan (SGE) hem güncel dönem için reel ekonominin izlenmesini, hem geriye dönük tarihsel verilerle trend analizinin yapılmasını hem de beklentilerle yakın geleceğe dair konjonktürün incelenmesini sağlamakta ve ülke sanayisinin genel görünümü hakkında tutarlı bilgiler sunmaktadır.

Ülkemiz sanayisindeki gelişmelere oldukça duyarlı olan ve bunlarla yüksek seviyede korelasyona sahip olan gelişim endeksi, sanayi sektörü iç dinamikleri hakkında analiz dönemine ilişkin öncü bilgiler sunmakta ve cari analiz dönemini takip eden iki ay için ileriye dönük beklentileri içermektedir.

SGE'nin son bir yıllık trendi incelendiğinde 2013'ün ilk aylarında ivmeli bir toparlanma dikkat çekmektedir. Ocak-Şubat döneminde tüm alt gelişim endekslerinin eşik değer olan 100 seviyesinin üzerine çıkamaması sonucunda genel endeks nötr seviyenin altında seyretmiştir. Mart ayı ile birlikte iç tüketimdeki canlanmaya paralel olarak hem üretim hem de iç satış endekslerindeki yüksek oranlı artış SGE'yi 107,3 değerine taşımıştır. Nisan ayında istihdam endeksinin de desteğiyle genel endeks 109,5 seviyesine yükselmiştir. Analiz dönemindeki en yüksek seviye olan 133,9 ise ihracat endeksindeki sıçramayla Mayıs ayında görülmüştür. Takip eden dönemde siyasi tansiyondaki artış, FED'in para politikası kararları ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik yavaşlama beklentileri, gelişim endeksinin trendinde kırılmaya neden olmuştur. Endeksin Eylül ayına kadar aşağı yönlü bir eğilim göstermesi ağırlıklı olarak üretim ve iç satış alt bileşenlerindeki bozulmalardan kaynaklanmış, ihracat ve istihdam endeksleri ise SGE'nin daha derin yara almasını engellemiştir.

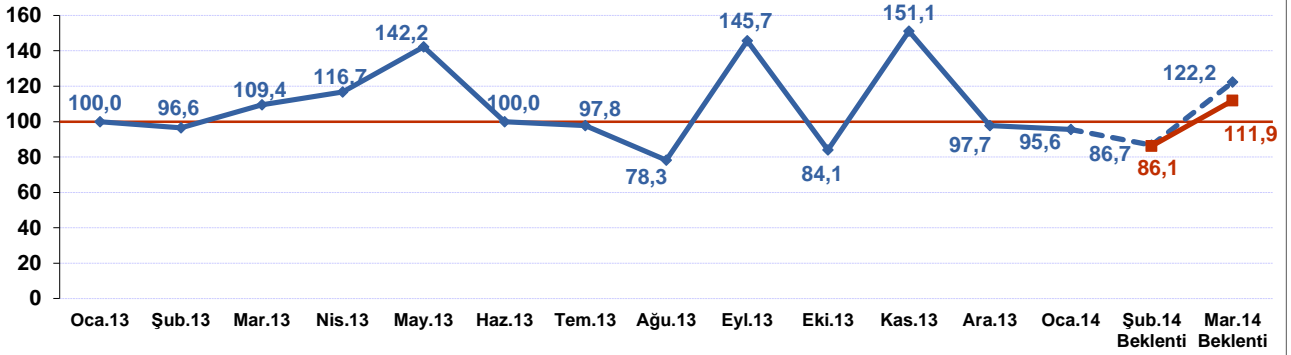
Temel olarak mevsimsel olumlu etkilerin tüm alt gelişim endekslerinde meydana gelmesi SGE'yi büyük bir sıçrama ile Eylül'de 133 seviyesine çıkarmıştır. Ancak Ekim ayında tüm alt gelişim endekslerindeki düşüş SGE'yi Eylül öncesindeki seviyelere geri çekmiştir. Bu iniş-çıkışlı süreç Kasım ayında da devam etmiş ve tüm alt gelişim endeksleri bir önceki döneme göre daha yüksek değerler olarak ana endeksi 131,5'e taşımıştır. Aralık'ta ise üretim ve iç satış göstergelerindeki şiddetli düşüşler ana endeksi 30,3 puan birden düşürerek 101,2'ye geriletmiştir.

Ocak ayında ise, iç satışlar alt endeksinin önceki aya göre 34 puan birden düşmesi sonucu SGE 88,1'e gerilemiş ve Ağustos 2012'den bu yana en düşük seviyede gerçekleşmiştir. İhracat alt endeksi bir önceki döneme göre düşüş göstermesine karşın 102,3 değeri ile halen eşik değer üzerinde kalırken istihdam endeksi de 8,9 puan azalarak 91,1 ile eşik değer altına gerilemiştir. Bu gelişmelerden etkilenen üretim endeksi de 95,6 ile Aralık seviyesinin hafif altındadır.

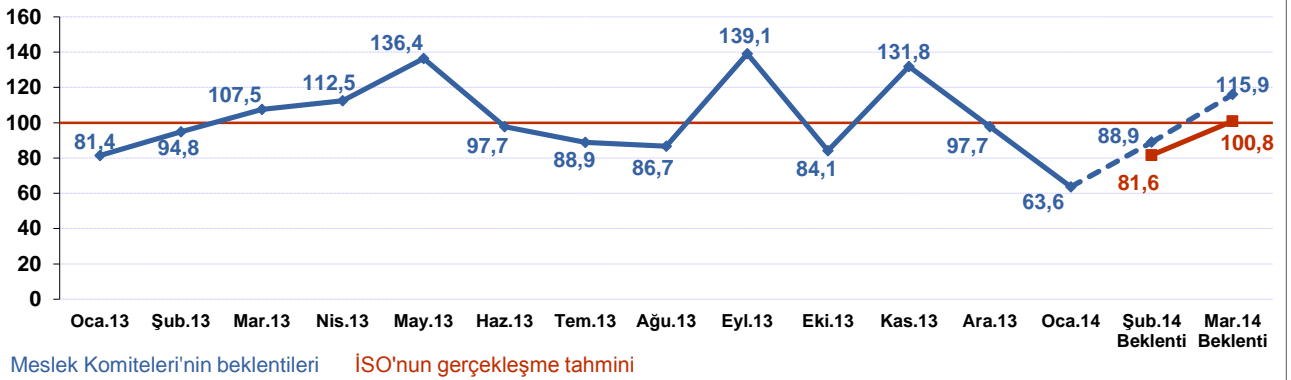
Şubat ayında üretim alt endeksinin önceki aya nazaran daha zayıf seyretmesine rağmen özellikle ihracat alt endeksinde beklenen sıçrama ve iç satışların Ocak ayına kıyasla daha olumlu bir görünüm vermesi sonucu SGE'nin 97,3'e yükselmesi beklenmektedir. Mart ayında ise istihdam hariç tüm alt endekslerde olumlu yönde sıçramalar öngörülmekte, özellikle ihracattaki ivmelenme beklentisi Mart ayı SGE tahminini 119,8'e yükseltmektedir.

GELİŞİM ENDEKSLERİ

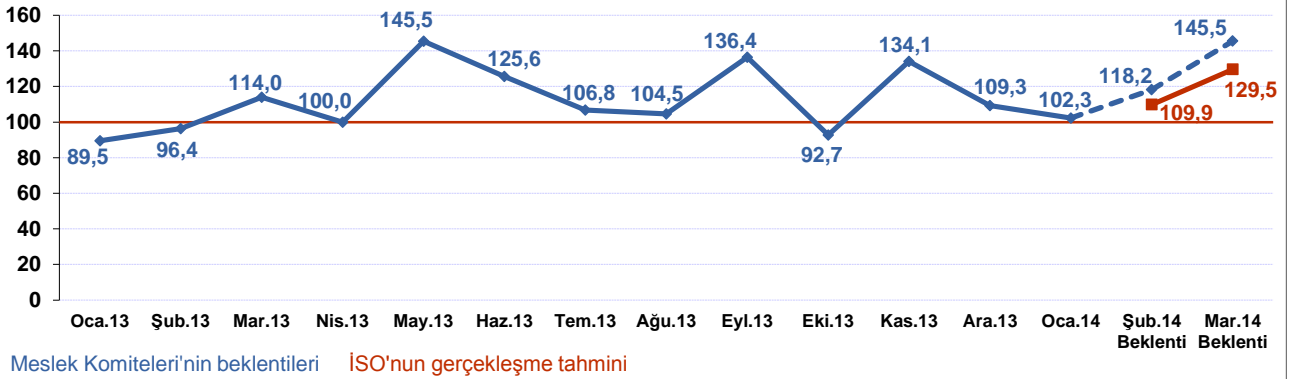
ÜRETİM ENDEKSİ

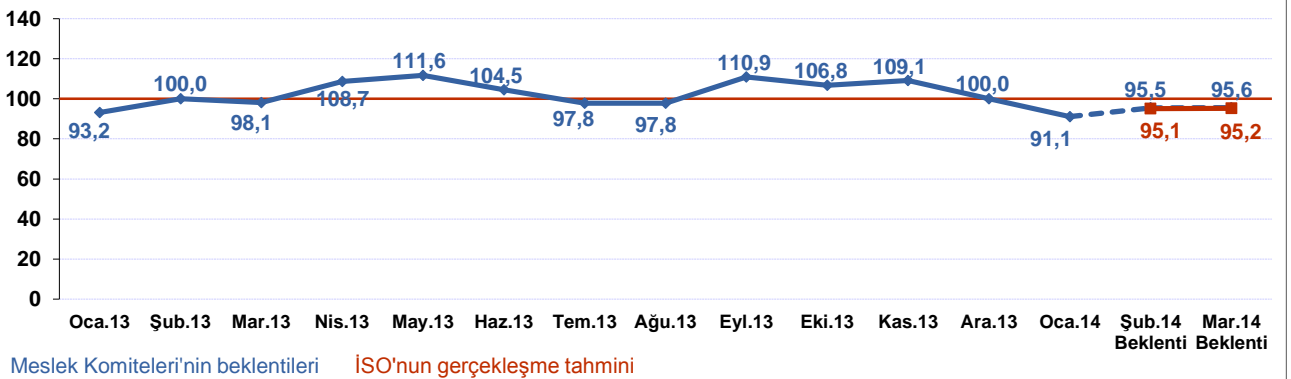
İÇ SATIŞLAR ENDEKSİ

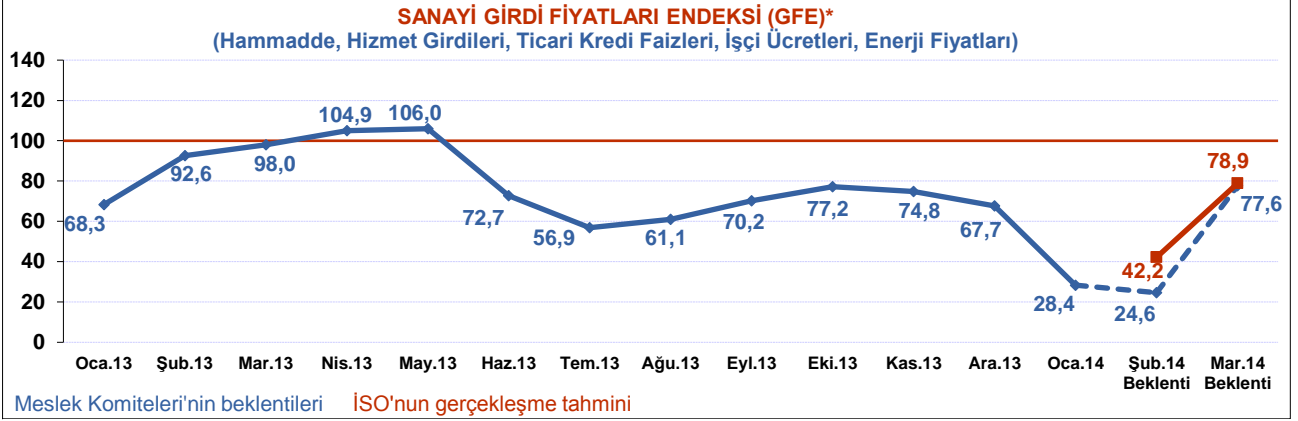
İHRACAT ENDEKSİ

İSTİHDAM ENDEKSİ

SANAYİ GİRDİ FİYATLARI ENDEKSİ

(*) 2013 yılı Ocak ayından itibaren İSO Girdi Fiyatları Endeksi hesaplamasına Enerji Fiyatları Endeksi de dahil edilmeye başlanmıştır, daha önceki dönemlere ait sonuçlar revize edilmiştir.

Önemli Not: Girdi fiyat endeksi değerleri ile maliyetler arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle girdi fiyat endeksi ve alt endekslerinin 100 kritik eşik değerinden yüksek olması girdi fiyatlarındaki düşüş eğiliminin ağırlıkta olduğunu göstermekte ve olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Hammadde, hizmet girdileri, ticari kredi faizleri, işçi ücretleri ve enerji fiyatları yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması ile hesaplanan İSO Meslek Komiteleri Sanayi Girdi Fiyatları Endeksi (GFE) ülke sanayisinin girdi maliyetlerindeki gelişmeleri resmeden önemli bir ekonomik göstergesi niteliği taşımaktadır.

GFE altında yer alan hizmet girdileri ve işçi ücretleri endeksleri mevsimsel etkiler barındırdıklarından, özellikle Ocak ve Temmuz aylarında artan girdi maliyetlerinden dolayı GFE yıllık trendinden saparak düşük seviyelere gerilemektedir. Bu aylar dışında ise GFE genel olarak hammadde fiyatları, ticari kredi faizleri ve enerji fiyatlarındaki gelişmeler ışığında eğilim sergilemektedir.

Sanayi için temel girdi fiyatlarındaki gelişmelerin özetlendiği ana endeksimizde 2013 yılının ilk beş aylık performansı, gelişim endeksinde olduğu gibi yukarı yönlü pozitif bir görünüm vermektedir. Takip eden dönemde siyasal gerginliklerin yanı sıra küresel piyasalardaki gelişmeler TL'de yaşanan değer kaybıyla birlikte hammadde ve enerji fiyatlarını olumsuz etkilerken Merkez Bankası'nın sıkılaştırıcı politikaları faiz oranlarını yukarı yönlü etkileyerek ilgili endeksi aşağı çekmiştir. Bu gelişmeler Mayıs ayında 106'ya kadar yükselen GFE'yi takip eden 2 ay içerisinde 56,9'a kadar geriletmiştir.

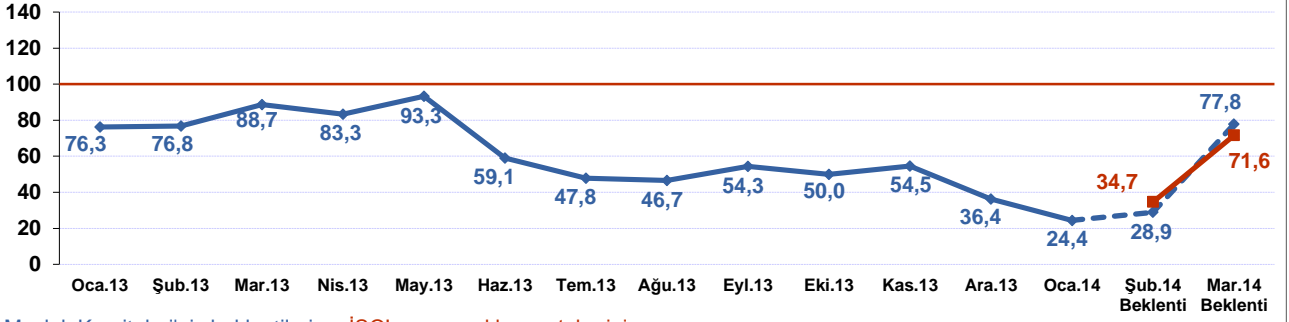
Temmuz-Eylül döneminde mevsimsel etkilerin ortadan kalkmasına ek olarak enerji fiyat endeksi ile hammadde fiyat endeksinin sınırlı bir şekilde toparlanması genel endeksi olumlu yönde desteklemiştir. Sanayimizin temel finansman belirleyicilerinden biri olan ticari kredi faizleri endeksinde ise Ağustos ayındaki tarihi dip değerlerden sonra yukarı yönlü toparlayıcı artışlar meydana gelmiştir. Ekim ayında ise hammadde alt endeks değeri hariç diğer girdi endeks değerlerinin bir önceki aya göre artış gösterdiği görülmektedir. Böylelikle GFE 77,2 ile önceki dört aylık dönemin en yüksek değerine ulaşmıştır. Kasım'da hammadde ve işçi ücretleri haricindeki üç endeksin düşen performansı GFE'yi bir önceki aya göre azaltarak 74,8'e çekmiştir. Aralık ayında ise özellikle hammadde ve ticari kredi faizi endekslerindeki daralmalar ana girdi fiyat endeksinin 67,7'ye geriletmiştir.

2014 Ocak ayı bulguları incelendiğinde, gelişmelerin hizmet girdileri ve işçi ücretlerindeki mevsimsel düşüşle sınırlı olmadığı görülmektedir. Geçen yılın aynı ayındaki olumlu tablonun aksine, Ocak 2014'te ticari kredi faizlerinin yükselmesi ve hammadde fiyatlarındaki olumsuz seyrin Ocak'ta da devam etmesi sonucu GFE şiddetli bir düşüşle 28,4'e gerilemiş durumdadır.

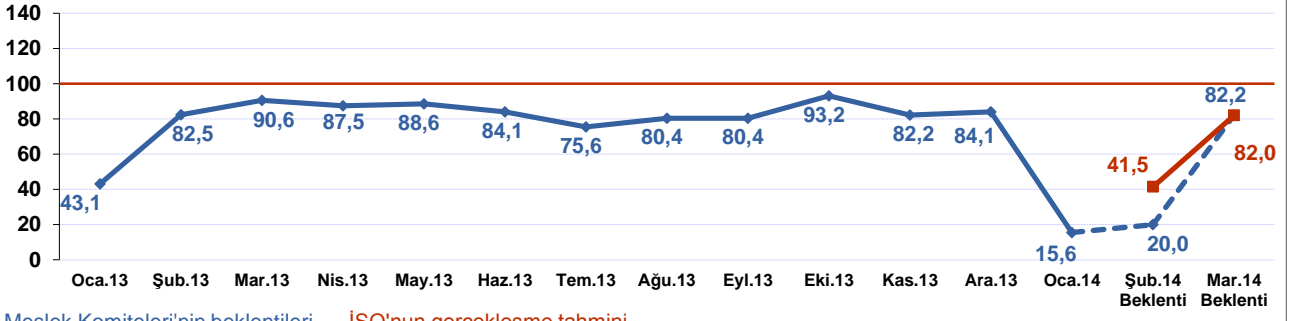
Şubat ayı beklentilerine bakıldığında, tüm alt endekslerde Ocak ayındaki olumsuz görünümün takip eden ayda da devam ettiği görülmekte, bununla birlikte enerji fiyatlarında keskin bir artış beklendiği dikkat çekmektedir. Bu görünüm Şubat ayı GFE beklentisini 3,8 puan daha aşağı çekerek 24,6'ya geriletmektedir. Mart ayı itibarıyla mevsimsel etkilerin de ortadan kalkmasına paralel olarak işçi ücretleri ve hizmet girdileri endekslerinde kayda değer düzeyde iyileşme beklenmekte, bununla birlikte hammadde ve ticari kredi faizleri endekslerinin de sıçramalı bir şekilde 2013 Mayıs'tan beri en olumlu seviyelere yükseleceği öngörülmektedir. Bu beklentiler sonucu GFE'nin Mart ayında 77,6'ya yükselmesi, ancak nötr seviyenin belirgin biçimde altında kalmayı sürdürmesi beklenmektedir.

GİRDİ FİYATLARI ENDEKSLERİ

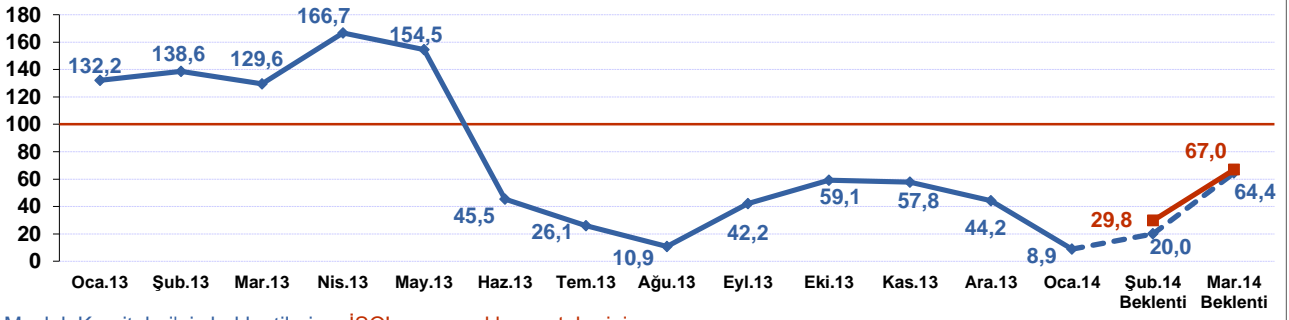
HAMMADE ENDEKSİ

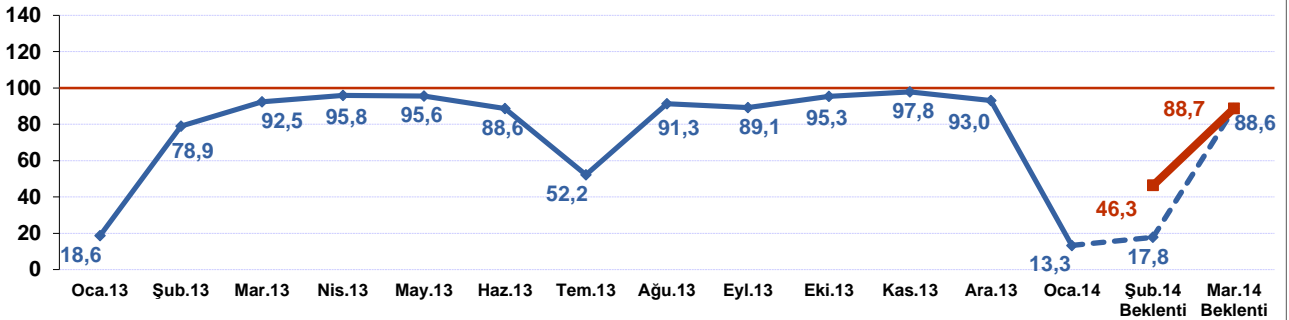
HİZMET GİRDİLERİ ENDEKSİ

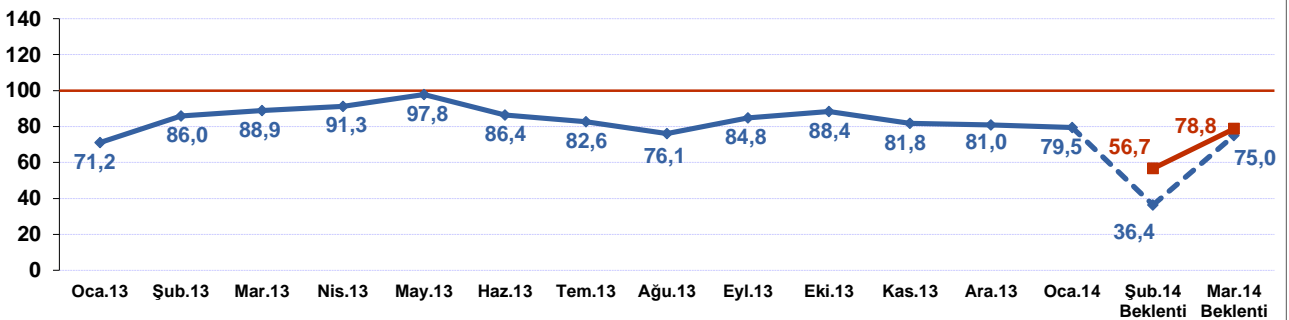
TİCARİ KREDİ FAİZLERİ ENDEKSİ

İŞÇİ ÜCRETLERİ ENDEKSİ

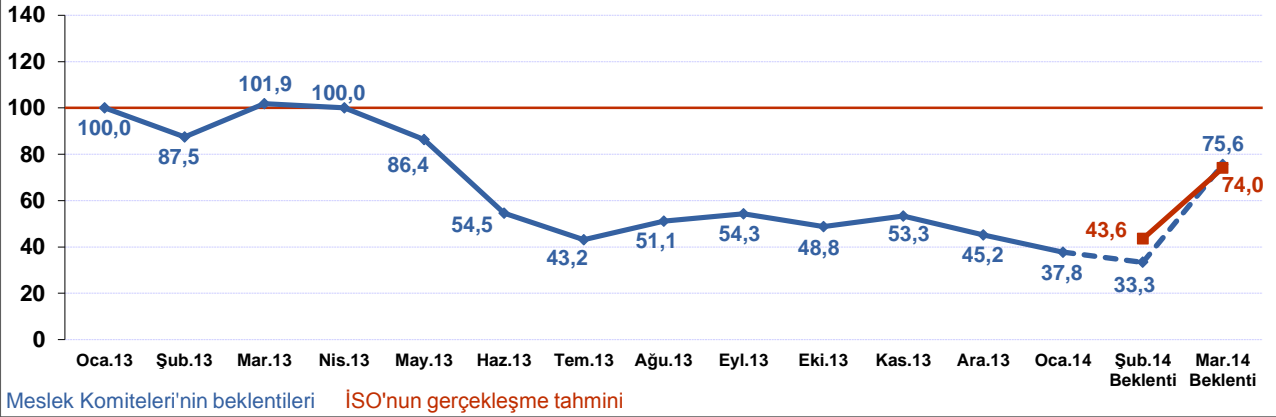

ENERJİ FİYATLARI ENDEKSİ

DİĞER ENDEKSLER

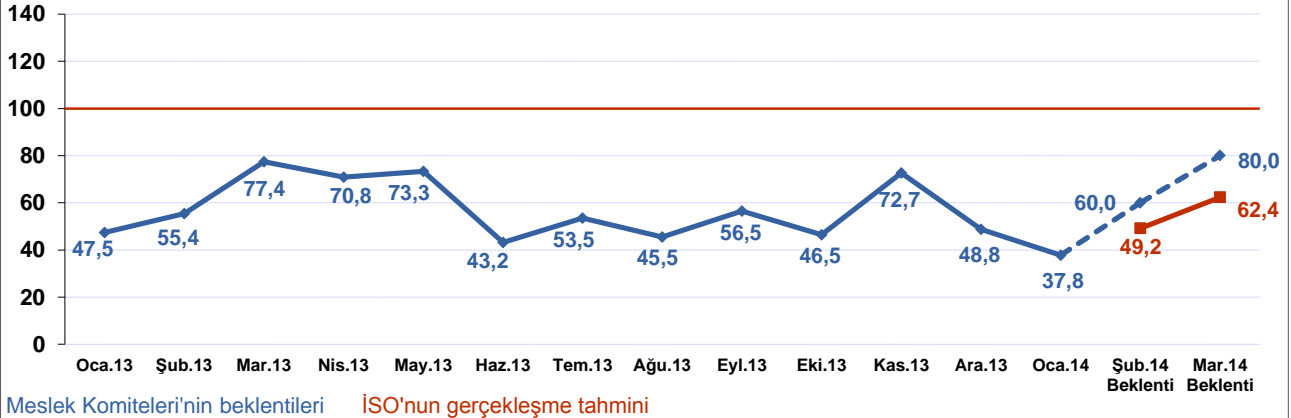
İTHAL GİRDİLER ENDEKSİ

Önemli Not: İthal girdiler ile endeks değerleri arasında negatif bir ilişki olup endeksteeki artış (azalış) ithal girdilerdeki değer düşüş (yükseliş) eğilimini göstermektedir.

İthal girdilerin birim fiyatlarındaki değer değişimleri ile oluşturulan endeks 2013 yılı Nisan ayındaki nötr seviyesinden sonra takip eden dönemde şiddetli bir düşüş eğilimine girmiş ve Temmuz ayında 43,2 değerine kadar düşüş göstermiştir. Döviz kurları üzerindeki yukarı yönlü baskının uzun süreli olmasının sonucu olarak endeks 2013 yılsonuna kadar olumsuz seviyelerde seyretmiş, 2014 Ocak ayına gelindiğinde ise 37,8'e kadar gerilemiş durumdadır. Endeksteeki bu olumsuz tablonun kalıcılaşması ithal girdilerdeki maliyet baskısını ortaya koymakla birlikte, 2014'ün ilk ayında üretici fiyatları enflasyonunda belirginleşen yukarı yönlü eğilimle de tutarlıdır. Beklentilere bakıldığında ise Şubat ayında girdi fiyatlarındaki olumsuz seyrin devam ettiği, ancak Mart ayında 75,6 endeks değeriyle ile önceki aylara kıyasla çok daha iyimser bir beklentinin bulunduğu görülmektedir.

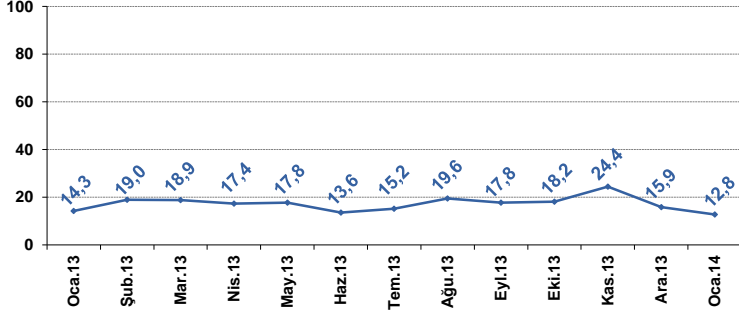
KARLILIK ENDEKSİ

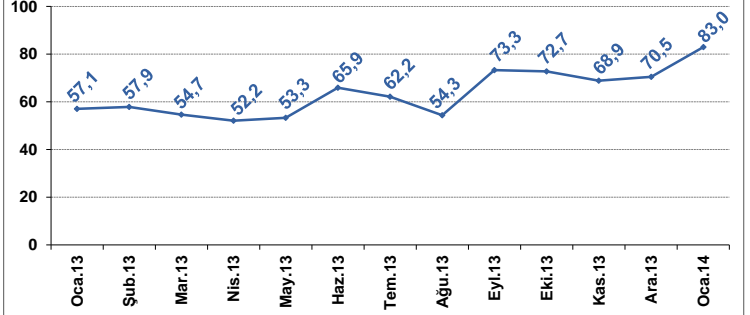
Meslek Komiteleri'mizin karlılıklarına yönelik hazırlanan endeks bulgularında ortaya çıkan temel sonuç ilgili endeksin devamlı olarak 100 kritik eşit değerinin altında seyretmesidir. Bu genel durum karlılığa yönelik anket bildirimlerinde azalışların devamlı olarak artışların üstünde kalması ile açıklanmaktadır. Son bir yıllık zaman zarfında 77,4 gibi olumlu sayılamayacak bir seviyeye Mart ayında tepe noktaya ulaşan karlılık endeksi uzun bir aradan sonra ancak Kasım ayında 70 mertebelerine tekrar ulaşabilmiş, ancak bu seviyelerde istikrar yakalayamamıştır. Özellikle kur ve faizlerde son aylarda yüksek oynaklığın yarattığı belirsizlik reel sektör karlılık rasyolarına olumsuz yansımıştır. Bu nedenle karlılık endeksi Ocak ayında 37,8 seviyelerine kadar düşerken, Şubat ve Mart aylarına ait beklenti endekslerinde toparlanma eğilimi söz konusudur. Bununla birlikte, sanayi sektöründe özellikle iç talep koşulları ve girdi maliyetlerinde süregelen olumsuzluklara bağlı olarak karlılık göstergelerinin yakın vadede kalıcı bir şekilde toparlanması beklenmemektedir.

MESLEK KOMİTELERİNİN SORUNLARI

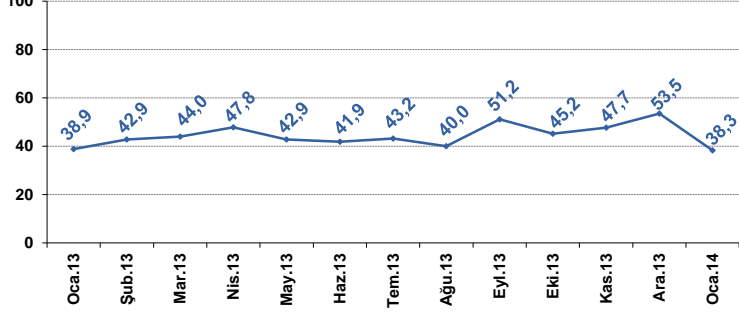
Hammadde Temininde Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

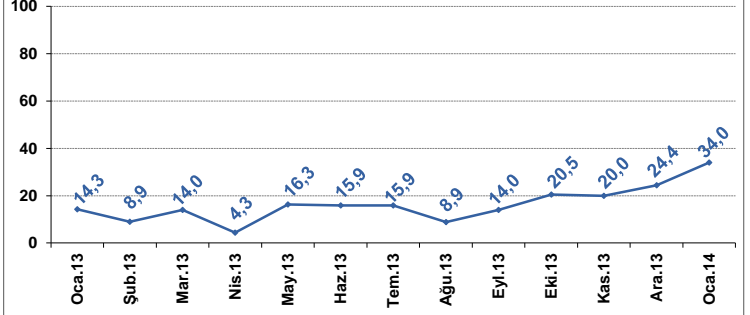
İç Pazarda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

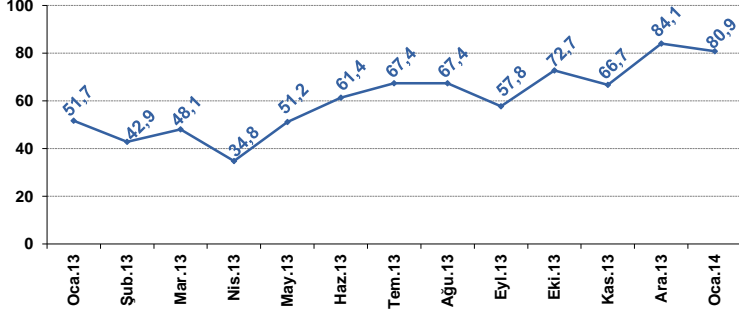
İhracatta Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

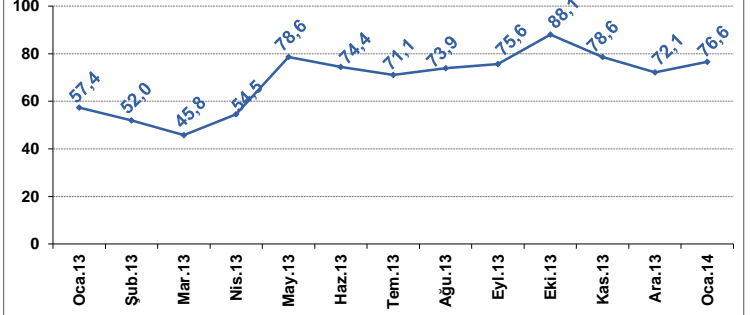
İthalatta Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

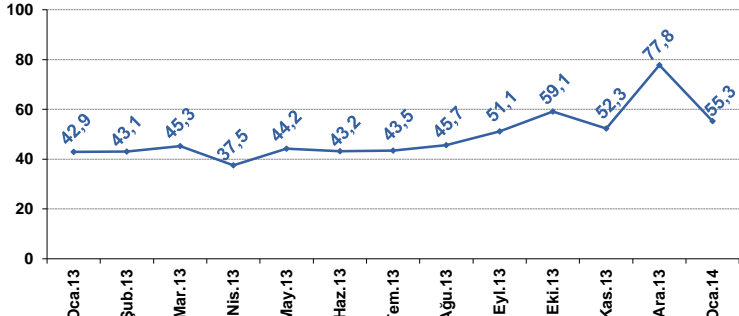
Finansman Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

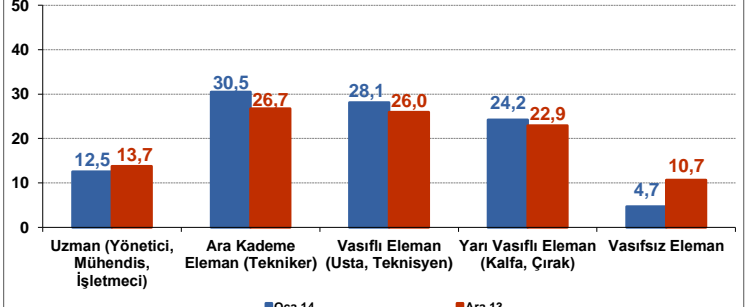
İstihdam Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

Yatırım Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

Niteliklerine Göre Bulmakta Zorlanılan Çalışan Türleri

İSO Meslek Komiteleri Ekonomik Göstergelere İlişkin Yılsonu Tahminleri (Ortalama)

	Şub.13	Mar.13	Nis.13	May.13	Haz.13	Tem.13	Ağu.13	Eyl.13	Eki.13	Kas.13	Ara.13	2013*	Oca.14	Şub.14
GSYİH Büyüme %	%4,1	%4,0	%3,7	%3,9	%3,6	%3,4	%3,4	%3,7	%3,7	%3,8	%3,7	%4,0	%3,5	%3,3
Yıllık ÜFE	%5,8	%6,1	%5,8	%5,4	%5,7	%6,4	%7,1	%7,2	%6,8	%6,9	%7,1	%7,0	%8,4	%8,8
Yıllık TÜFE	%6,6	%6,6	%6,1	%6,4	%6,4	%7,0	%7,5	%7,8	%7,5	%7,3	%7,6	%7,4	%9,0	%9,2
ABD Dolar Kuru	1,85 TL	1,86 TL	1,85 TL	1,85 TL	1,91 TL	1,94 TL	1,97 TL	2,00 TL	1,98 TL	2,01 TL	2,05 TL	2,13 TL	2,30 TL	2,33 TL
Euro Kuru	2,42 TL	2,41 TL	2,38 TL	2,39 TL	2,48 TL	2,52 TL	2,59 TL	2,67 TL	2,65 TL	2,70 TL	2,77 TL	2,93 TL	3,13 TL	3,14 TL

* GSYİH büyüme oranı 2013 ilk dokuz aylık, ÜFE ve TÜFE oranları 2013 yıllık değişimini, kurlar ise 2013 yıl sonu TCMB efektif alış değerlerini ifade etmektedir.

**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

Meşrutiyet Caddesi No: 62 Tepebaşı 34430 İstanbul
Tel: 0(212) 252 29 00 Faks: 0(212) 249 50 84 www.iso.org.tr